

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Ontwikkelingen Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof
Portefeuillehouder	-	A. Schuurman (wethouder)
Eenheid	-	Ruimtelijke Ontwikkeling
Contactpersoon	-	Simone Kiewiet
Contactgegevens	-	s.kiewiet@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van
Behandeling in raadsvergadering van

2 november 2021
29 november 2021

Kernboodschap:

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van:
de stand van zaken Aanpak stikstof oktober 2021

Toelichting:

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel informeert de Statenleden met enige regelmaat per brief over de voortgang van de Overijsselse Stikstof Aanpak. De meest recente brief gaat in op de situatie rond vergunningen (aanvragen, PAS melders), lopende procedures, recente onderzoeken, landelijke ontwikkelingen, het programma Natuur en de samenhang van het stikstofvraagstuk met de Ontwikkelopgave voor de Natura2000-gebieden.

Ook de voortgang in de Overijsselse Gebiedsgerichte Aanpak wordt toegelicht. Veel is nog niet helder; het maatregelenpakket van het Rijk om de doelen voor 2030 te bereiken laat nog op zich wachten.

In de bijgevoegde samenvatting van de laatste brief d.d. 29 september 2021 aan Provinciale Staten wordt u geïnformeerd over de belangrijkste zaken op het gebied van stikstof die nu spelen. Bovendien wordt er aandacht besteed aan zaken die specifiek zijn voor het Vechtdal.

Financiën:

Nvt

Communicatie:

Stukken zijn ter kennisneming.

Vervolg:

Medio 2022 moet de gebiedsagenda voor het Vechtdal klaar zijn. Op dat moment worden de gemeenteraden in het Vechtdal weer geïnformeerd.

Bijlagen:

1. Informatiebrief en de Gebiedsdoorsnede Vechtdal als bijlage bij deze brief.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris
ing. S.A.D.C. van Geffen

Ontwikkelingen Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof Overijssel – oktober 2021

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel informeert de Statenleden met enige regelmaat per brief over de voortgang van de Overijsselse Stikstof Aanpak. De meest recente brief gaat in op de situatie rond vergunningen (aanvragen, PAS melders), lopende procedures, recente onderzoeken, landelijke ontwikkelingen, het programma Natuur en de samenhang van het stikstofvraagstuk met de Ontwikkelopgave voor de Natura2000-gebieden.

Ook de voortgang in de Overijsselse Gebiedsgerichte Aanpak wordt toegelicht. Veel is nog niet helder; het maatregelenpakket van het Rijk om de doelen voor 2030 te bereiken laat nog op zich wachten. De brief is te vinden op de website van de provincie onder [deze link](#).

In deze samenvatting van de laatste brief d.d. 29 september 2021 aan Provinciale Staten wordt u geïnformeerd over de belangrijkste zaken op het gebied van stikstof die nu spelen. Bovendien wordt er aandacht besteed aan zaken die specifiek zijn voor het Vechtdal.

Overijsselse aanpak stikstof

De provincie werkt via de vijf schakels: bronmaatregelen; natuurherstel; vergunningverlening, toezicht en handhaving; verdeling stikstofruimte en de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof (GGA), waarin de verschillende aspecten samenkomen. Met als doelstellingen:

- een robuustere natuur,
- perspectief voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen en
- een toekomstbestendig Overijssel door slimme combinaties met andere opgaven.

Het stikstofdossier is sterk in beweging binnen een ingewikkeld politiek krachtenspel in alle bestuurslagen. Dat is niet altijd gemakkelijk. De jurisprudentie ontwikkelt zich regelmatig sneller dan het beleid ontwikkeld kan worden. Binnen dit krachtenspel neemt de provincie Overijssel meer dan haar verantwoordelijkheid maar kan het niet alleen oplossen. De provincie kijkt nadrukkelijk naar het Rijk, dat het voortouw moet nemen in het oplossen van deze crisis.

Landelijke ontwikkelingen

Met de brief van 16 juli 2021 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (de minister) de Kamer geïnformeerd over de voortgang van de aanpak stikstofproblematiek¹.

Voor de zomer is ook een aantal rapporten verschenen. Samenvattend werden daarin kritische noten geplaatst bij enerzijds het tempo van de landelijke aanpak en anderzijds of de resultaten voldoende zijn in het kader van de Europese natuurdoelen.

In de tweede week van september 2021 is gebleken dat een ambtelijke opdracht is verstrekt aan het Planbureau voor Leefomgeving (PBL) waarin een quickscan van twee beleidspakketten met forse aanvullende investeringen en extra maatregelen is gemaakt². Ook kwam een advies van de landsadvocaat in de publiciteit over het intrekken van vergunningen van boeren die in de buurt van natuurgebieden te veel stikstof uitstoten, eveneens uitgebracht na een ambtelijke opdracht. Of en hoe deze verkenningen/adviezen in de uiteindelijke kabinetsformatie een rol gaan spelen, is op dit moment niet bekend. Ook voor de periode van 2030 tot 2035 moet nog beleid worden ontwikkeld. Dit zal tot gevolg hebben dat er nog een periode van onzekerheid zal zijn over de omvang en het tempo van de opgave. Deze onzekerheid kan leiden tot een afwachtende houding. De provincie kan zich die afwachtende houding gezien de urgentie en de omvang van de opgave maar ook de knelpunten in

¹ Kamerbrief over voortgang aanpak stikstofproblematiek /Kamerstuk/Rijksoverheid.nl

² <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2021-Quickscan-van-twee-beleidspakketten-als-vervola-OD-de-structurele-aanpak-stikstof-4694^df>

vergunningverlening niet permitteren. Hun inzet is er dan ook op gericht om door te gaan met het uitvoeren van de reeds bestaande maatregelen in de provinciale GGA.

In het licht van het op te stellen Gebiedsplan op grond van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn), zet de provincie zich tevens in om in beeld te brengen welke mogelijke aanvullende maatregelen zinvol zijn, ook met het oog op de doelstellingen voor 2035. Geprobeerd wordt daarbij te voorkomen dat er op korte termijn investeringen in verduurzaming plaatsvinden bij bedrijven die later alsnog gebruik maken van beëindigingsmaatregelen. In het PBL-rapport 'Naar een uitweg uit de stikstofcrisis wordt gewaarschuwd voor deze zogenaamde lock-ins.

Bronmaatregelen

Op 31 augustus 2021 heeft de minister een voortgangsbrief gestuurd over de Maatregel Gerichte Opkoop (MGO), de Landelijke beëindigingsmaatregel veehouderijen (Lbv) en het grondfonds. Eerder maakte de minister bekend dat middelen die resteerden van de warme sanering varkenshouderij beschikbaar zijn gesteld voor de MGO. Voor Overijssel betekent dit dat alle bedrijven die zich hebben aangemeld voor de eerste tranche nu in aanmerking kunnen komen voor opkoop.

De Lbv-regeling wordt opengesteld in twee tranches: een eerste tranche van € 720 mln in het tweede kwartaal van 2022 en een tweede tranche van € 250 mln in de eerste helft van 2025. Daarnaast neemt de minister zich voor de tweede tranche van de MGO open te stellen aan het einde van 2021.

Natuurherstel

De brief van 16 juli 2021 van de minister gaat vergezeld van een zogeheten Contourennota. Daarin geeft de minister op hoofdlijnen aan welke stappen nodig zijn voor de verdere ontwikkeling en uiteindelijke vaststelling van het Programma stikstofreductie en natuurverbetering. Dit programma beschrijft de samenhang tussen al in gang gezette maatregelen, brengt waar nodig verdere samenhang aan, borgt uitvoering van maatregelen en geeft richting aan toekomstige maatregelen.

Provinciale ontwikkelingen

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vergunningverlening door de provincie is sterk in beweging, voornamelijk door uitspraken van rechtbanken.

De werkvoorraad bij vergunningverlening blijft groot. Eind september had de provincie 619 lopende aanvragen, waarbij de volgende trend is te zien:

- het aantal zelfstandige procedures neemt licht af, waarschijnlijk als gevolg van de onzekerheid door gerechtelijke uitspraken;
- het aantal Verklaringen van geen bedenkingen (vvgb's) neemt toe. Ook dit is te verklaren door de onzekerheid: gemeenten willen graag bevestiging van hun eigen oordelen van de provincie.

Daarnaast loopt het aantal bezwaar- en beroepzaken ook op. De afhandeling van het aantal te legaliseren PAS-meldingen loopt. Inmiddels heeft de provincie negen zaken gelegaliseerd. Het betreft vooral meldingen waar geen extra ruimte gevraagd wordt (intern salderen). Veel provincies moeten nog starten met het legaliseren van meldingen. Overijssel pakt dit voortvarend op en zit hiermee landelijk in de voorhoede.

Vaste afstandsgrens van 25 kilometer bij aanvragen Natuurwetvergunning

Wie een natuurvergunning wil aanvragen moet daarvoor onder meer een berekening van AERIUS calculator aanleveren. Voor het berekenen van stikstofneerslag, nodig voor het aanvragen van een natuurvergunning, gaat een vaste afstandsgrens van 25 kilometer gelden. Deze afstandsgrens zal na de eerstvolgende AERIUS-ontwikkelingen, naar verwachting begin december, worden toegepast.

Eerder waren er voor woningbouw, landbouw en industrie geen afstandsgrenzen, terwijl voor infrastructurele projecten rekening werd gehouden met de stikstofneerslag tot 5 kilometer van de weg. Een vaste afstandsgrens voor alle emissiebronnen leidt tot meer duidelijkheid en een gelijkwaardige behandeling van emissiebronnen bij de beoordeling van een vergunningaanvraag.

Het besluit om uit te gaan van een afstandsgrens van 25 kilometer voor alle emissiebronnen, betekent dat een initiatiefnemer de stikstofneerslag die het project veroorzaakt binnen deze zone moet

beperken als dat nodig is. Ecologisch onderzoek of beperkende stikstofmaatregelen buiten deze zone, veelal gaat het om geringe uitstoot op grote afstand, zijn dan niet langer nodig. Voor het effect van projecten op de totale landelijke stikstofneerslag buiten de 25 kilometer komt het kabinet binnenkort met extra (bron)maatregelen. Het rekeninstrument AERIUS Calculator, dat gebruikt wordt om de stikstofneerslag te berekenen, wordt aangepast om ervoor te zorgen dat de stikstofneerslag van een bron tot maximaal 25 kilometer wordt berekend.

Handhavingsverzoek MOB 50 PAS-melders

De provincie ontving in juli van dit jaar 50 handhavingsverzoeken van MOB tegen voormalige PAS-melders. Deze verzoeken hebben niet alleen betrekking op de bedrijfsactiviteiten zoals gemeld met de PAS-melding, maar ook op de emissie van bedrijfstransporten, mestopslag en beweiden en bemesten. Volgens MOB is de landelijke legaliseringsslag voor PAS-melders onverenigbaar met de Habitatrictlijn. Onderdeel van de verzoeken is een algemeen betoog over hoe de vergunningverlening omtrent stikstof in Nederland is ingericht versus de schade die dit ecologisch veroorzaakt. De verzoeken zijn dus enerzijds expliciet gericht op het handhaven van melkveehouders zonder Wnb-vergunning en anderzijds wordt gevraagd om op zoek te gaan naar een landelijke oplossing zodat handhaving tegen deze bedrijven niet nodig is.

De afhandeling van deze handhavingsverzoeken vraagt veel capaciteit en zal ten koste van geplande reguliere controles. In de aanpak zullen de nationale natuurwetgeving en uitspraken daarover leidend moeten zijn. De landelijke legaliseringsslag van PAS-melders is met een wetswijziging per 1 juli 2021 in de Wnb vastgelegd.

Omdat een soortgelijk handhavingsverzoek ook bij andere provincies is ingediend, vindt hierover inhoudelijke afstemming met deze provincies plaats.

Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof (GGA)

Provincies en Rijk maken afspraken voor de middellange termijn

Op 1 juli 2021 hebben Rijk en provincies afspraken gemaakt over een 'roadmap' voor de gebiedsgerichte aanpak:

- najaar 2021: vertaling landelijke omgevingswaarden naar regionale doelen;
- begin 2022: eerste stap in maatregelenpakketten met eerste inzichten uit gebiedsprocessen;
- zomer 2022: doorrekening maatregelpakketten, besluit over vervolgstap voor aanscherping en bestuurlijke afspraken in aanloop naar vaststelling Gebiedsplannen;
- eerste helft 2023: vaststellen Gebiedsplan.

Deze stappen resulteren uiterlijk 1 juli 2023 in provinciale gebiedsplannen die per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied laten zien hoe de situatie is, welke maatregelen volgen en welke effecten daarvan worden verwacht voor zowel stikstofreductie als natuurherstel voor 2025, 2030 en 2035.

In samenwerking met onder meer het Rijk hebben de provincies in de afgelopen periode gewerkt aan een dummy-Gebiedsplan dat als leidraad gebruikt gaat worden bij het maken van het Gebiedsplan. Dit komt de uniformiteit van de producten ten goede.

Als onderleggers voor het vast te stellen Gebiedsplan zal voor Overijssel geput worden uit de Gebiedsanalyses van de zes gebieden (waarvan Vechtdal er één is) en de voor de gebieden te ontwikkelen Gebiedsagenda's.

Verdeling stikstofruimte

Stikstofbank

Begin juli 2021 heeft de provincie Overijssel de Stikstofbank (voorheen: Regionaal Stikstofregistratiesysteem) ingesteld, waarmee uitgifte van stikstofruimte vorm heeft gekregen. Voor kleine effecten van projecten is de microdepositiebank ingesteld. Voor specifieke doelen is de mogelijkheid gecreëerd om een doelenbank in te stellen. Het eventueel instellen van een doelenbank en specifiek stikstofruimte beschikbaar stellen voor specifieke doeleinden wordt gekoppeld aan de GGA.

Stikstofladder

De provincie Overijssel introduceert een 'stikstofladder' om een handelingsperspectief te bieden aan ondernemers die een nieuw project willen beginnen in Overijssel.

Met behulp van een logisch stroomschema kan je zien of je, wat stikstof betreft, een natuurvergunning moet aanvragen of niet. Een AERIUS-berekening die de stikstofneerslag op gevoelige natuur berekent is daarvoor de basis. Nieuwe projecten die wel extra stikstofneerslag gaan veroorzaken moeten een vergunning aanvragen waarin is aangegeven waar de benodigde stikstofruimte vandaan komt. De stikstofladder leidt de ondernemer door de verschillende mogelijkheden daarvoor.

<https://www.overijssel.nl/actueel/dossier-stikstof/@Qnq/stikstofladder-nieuwe-projecten-overijssel/>

Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof Vechtdal (GGA)

Gebiedsanalyse

Voor de zomer is de concept Gebiedsanalyse voor het Vechtdal besproken met de partners. In de zomer is hard gewerkt aan de afronding van de Gebiedsanalyse. De gebiedsanalyse is afgerond en op 1 oktober 2021 beschikbaar gesteld ter informatie (zie bijlage 1).

De Gebiedsanalyse laat op hoofdlijnen zien welke kansen en ontwikkelingen in het Vechtdal relevant zijn voor de GGA. Gecombineerd met de gebiedsdata biedt de Gebiedsanalyse een basis om een Gebiedsagenda Vechtdal voor de komende jaren op te bouwen. Hoewel we nog in afwachting zijn van de verdere uitwerking van de bronmaatregelen van het Rijk en de doorrekeningen van de effecten van de bronmaatregelen - en in de wetenschap dat de kabinetsformatie nog kan leiden tot aanvullende inzet en kaders van het Rijk die een plek moeten krijgen in de analyses - gaan we in het najaar wel een start maken met het opstellen van de Gebiedsagenda voor het Vechtdal als input voor het Gebiedsplan provincie Overijssel.

Knoppen

In de gebiedsanalyse van het Vechtdal zijn ook knoppen opgenomen, waaraan 'gedraaid' kan worden. Deze knoppen worden gebruikt om de gebiedsagenda voor het Vechtdal op te stellen:

1. Gebiedsgerichte, voor het Vechtdal passende, invulling van bronmaatregelen om emissiereductie te bereiken.
2. Mogelijkheden voor maatwerk bij de landbouw; menukaartmodel
3. Wateropgaven (KRW, waterveiligheid en klimaatadaptatie) benutten als drager van gebiedsprocessen
4. Zachte(re) overgang tussen landbouw en natuur biedt kansen voor beide sectoren
5. Landgoederen benutten als pilotgebied voor integraal werken aan thema's
6. Mogelijkheden voor NOx emissiereductie op gebied van mobiliteit, infra en (woning)bouw

Besluitvorming college/raad

De gebiedsanalyse voor het Vechtdal is nu openbaar geworden. U krijgt de gebiedsanalyse ter kennisneming. Het is niet de bedoeling dat hierover bestuurlijk een besluit wordt genomen. Dat is uiteraard anders als het gaat om de gebiedsagenda. Deze wordt opgesteld op dezelfde manier waarop nu de gebiedsanalyse tot stand is gekomen.

De maatregelen die in de gebiedsagenda worden opgenomen hebben uiteraard veel impact op de inwoners en bedrijven in het Vechtdal. Deze agenda wordt ter bespreking aan de colleges en raden voorgelegd. De verwachting is dat het maatregelenpakket in de loop van 2022 beschikbaar is.

Meer informatie?

Meer informatie over de Overijsselse aanpak stikstof is te vinden op de website van de provincie:

<https://www.overijssel.nl/actueel/dossier-stikstof>

De provincie Overijssel stelt ook data beschikbaar over de aanpak van stikstof: <https://ggahub-stikstof-overijssel.hub.arcgis.com/>

Verder kunt u terecht bij de Simone Kiewiet (contactpersoon gemeente Dalfsen, tevens namens de drie gemeenten lid van het gebiedsteam GGA): s.kiewiet@dalfsen.nl